125 jaar magazine Avicultura

Tekst en afbeeldingen: Geri Glastra.

Vanaf het januarinummer heeft u het al op de cover kunnen zien. Avicultura, één van de twee bladen, waaruit Kleindier Magazine via een fusie is ontstaan, bestaat 125 jaar! Dit heugelijke feit vieren we met dit extra dikke jubileumnummer.
Eind 1800 kwam het verenigingsleven in de mode en vele verenigingen van allerlei pluimage zagen toen het levenslicht en niet zelden waren dat landelijke verenigingen. Zo werd in 1886 ook de landelijke vereniging Avicultura te Utrecht opgericht en behoort daarmee tot één van de oudste Nederlandse verenigingen.
Het bestuur ging voortvarend van start en organiseerde al in het oprichtingsjaar een grote tentoonstelling en gaf tevens een kleindierenblad uit, onder de naam Nederlandsche Avicultura. De ondertitel zegt veel over de doelgroep: "gewijd aan Hoenderfokkerij, Vogelteelt, Jacht en Visscherij". De "haren" waren toen dus nog niet in beeld, want in 1897 werd de NKB opgericht.

1886. EERSTE JAARGANG. Nº. 1.

BIJBLAD VAN HET WEEKBLAD „FLORALIA".

VAN VRIJDAG 5 MAART.

NEDERLANDSCHE AVICULTURA,

gewijd aan Hoenderfokkerij, Vogelteelt, Jacht en Visscherij.

ORGAAN DER VEREENIGING VAN VOGELLIEFHEBBERS VAN DIEN NAAM.

De vier pagina's tellende eerste Avicultura van 4 maart 1986, waarin het nieuwe zevenkoppige bestuur wordt voorgesteld met ledenlijst van totaal 33 personen. Ook het verenigingsreglement vindt u al in het eerste nummer. Verder bijna anderhalve pagina advertenties (archief Awe van Wulfften Palthe).

Het hotel De Liggende Os aan de Vredenburg te Utrecht, waar Avicultura op 1 februari 1886 werd opgericht (foto archief Gemeente Utrecht).

Het eerste bestuur bestond uit een groepje van zeven notabelen, zoals dat vroeger eerbiedwaardig heette. Zij kwamen uit het gehele land, echter het merendeel van de leden dat zich aansloot bij Avicultura waren mensen met een modaal of lager inkomen en dan had je het in die tijd zeker niet breed. Een riskante zaak dus om een blad uit te geven. Daarom werd het blad Nederlandsche Avicultura eerst bij wijze van proef uitgegeven als bijlage van Floralia, een weekblad voor bloemen en planten, van de uitgever W. van Gorcum te Assen.

Geschiedenis

In 1887 werd het blad Avicultura geëvalueerd en er werd bekeken of het geheel zelfstandig uitgegeven kon worden, maar dat bleek financieel te riskant. Ondanks dat men Nederlandsche Avicultura verhief tot officieel orgaan van de liefhebberij, bleef het blad tot 1919 eerst als een bijblad en later als een bijvoegsel aan Floralia verbonden.

De tweede bijlage van Avicultura uit omstreeks 1895, waarop Hamburgers afgebeeld staan. Omstreeks 1900 werd dit ras door de Nederlandse Hoenderclub omgedoopt tot Hollandsche Hoen. Helaas gingen alle andere landen daar niet in mee.

Kennelijk vond men het lidmaatschap van een vereniging toch zo belangrijk dat Avicultura in 1888 al en oplage van 5000 stuks had! Kunt u zich voorstellen wat dat voor een nieuwe organisatie betekent? Avicultura moest niet alleen een lezenswaardig blad worden dat elke week verscheen, maar ook de administratie moest daarvoor in de benen komen. Je verschiet van kleur als je bedenkt dat dit allemaal mogelijk was met de middelen van toen.
Kort na de start van Nederlandsche Avicultura zag het er even niet rooskleurig uit. De uitgever Van Gorcum overleed, maar zijn weduwe bleef Floralia en daarmee ook Avicultura uitgeven. Later werkten haar drie zoons ook mee in de uitgeverij. Er is uit de vroege jaren weinig bekend over hoe de leden geworven werden, maar het abonnementenverloop spreekt boekdelen. In 1901 heeft het blad al zo'n 9000 abonnees en in 1914 ruim 16000. In 1904 wordt Avicultura het officiële bondsorgaan van de NKB, nadat de bond eerst een eigen bondsorgaan had uitgegeven.
Avicultura werd in 1919 losgekoppeld van Floralia en ging toen verder als zelfstandig blad.
In 1935 kreeg Avicultura concurrentie van het door Van Gink uitgegeven blad De Kleinveeteelt, die toen ook de bondsberichten van de NKB mocht opnemen.
Na een lange periode van ruim veertig jaar, waarvan verder weinig details bekend zijn, werd Avicultura in 1928 overgenomen door Misset te Doetinchem. Deze bekende uitgever van vakbladen runde Avicultura tot 1985, dus bijna 58 jaar! Dat dit niet helemaal zonder problemen ging, blijkt wel uit het feit dat Avicultura al van 1934 tot 1942 weer gecombineerd werd met een vakblad, De Bedrijfspluimveehouder.
De voorbereidingstijd van Avicultura was in die tijd bijna net zo kort als van een krant. Wat te denken bijvoorbeeld van het artikel over het vertrek van s.s. Nieuw Amsterdam, vanaf de Wilhelminakade te Rotterdam naar Amerika, met de dieren voor de Wereldpluimveetentoonstelling te Cleveland. Het verslag van het verladen van de dieren werd op 13 juli 1939 gemaakt en stond al in nummer 29, dat 21 juli verscheen, net iets meer dan een week later! Daar kunnen we tegenwoordig alleen maar van dromen.
Diverse bladen zijn in de 'Aviculturaperiode' gekomen en de meesten ook weer verdwenen, zoals het eerdergenoemde door Van Gink uitgegeven blad Kleinveeteelt, Kleinveepost en Kleinveewereld, maar ook Pels en Pluim, De Sierduif (van de NBS) en het vanaf 1952 in eigen beheer door de NKB uitgegeven Fokkersbelangen. Allen zijn al weer lang verdwenen, alleen Fokkersbelangen bleef bestaan tot de fusie met Avicultura januari 2005.
Eind 1985 wordt Avicultura overgenomen door Kroon Uitgevers BV te Arnhem, een specialist op het gebied van hobbybladen, zoals Moestuin. De toenmalige hoofdredacteur Wijnroks is daarover zeer hoopvol gestemd.
Maar vanaf die tijd ging het zeker niet bergopwaarts met Avicultura. Er moest wat gebeuren en het is

De 83e bijlage van Avicultura omstreeks 1900, waarop het Phoenixhoen is afgebeeld. Opvallend is het verschil met ons huidige beeld van dat ras.

De kop van Avicultura in 1914, als Avicultura maar liefst 16.000 abonnees heeft.

Van Gink in 1913, net terug uit de Verenigde Staten, achter de tekentafel. Tot vlak voor zijn dood in 1968, zou hij zich op deze wijze blijven inzetten voor de kleindierenliefhebberij. (foto archief Awe van Wulfften Palthe)

te danken aan de overname door uitgeverij Delta-Press te Amerongen, dat Avicultura deze moeilijke periode te boven is gekomen. Deze uitgever vernieuwde Avicultura grondig met een fraaie cover, beter papier en veel foto's in zwart-wit, maar ook diverse kleurenpagina's.
Met Fokkerbelangen ging het eind negentienhonderd ook steeds moeilijker en het NKB bestuur had niet de mogelijkheden en zag het ook niet als haar taak, om zelf het blad uit het slop te trekken.
Avicultura werd in die tijd hoofdzakelijk gezien als een blad voor de 'veren' en Fokkersbelangen voor de 'haren', maar ook 'harenfokkers' stapten over naar Avicultura. Dat veranderde toen in 1999 Fokkerbelangen van de NKB over ging naar de, hiervoor nieuw opgerichte, Nederlandse Kleindierenpublicaties BV. De NKP is een besloten vennootschap met de NKB en de NHDB (nu KLN) als aandeelhouder, maar wel een die helemaal gerund werd door vrijwilligers. Om vanuit de bonden controle op het geheel te houden, werd de Stichting Kleindierenbelangen opgericht.
Fokkersbelangen werd voor een gering bedrag in de markt gezet, werd ook het Bondsorgaan van de NKB en NHDB. Verder werd de inhoud van het

In 1935 kreeg Avicultura concurrentie van o.a. het door Van Gink uitgegeven blad De Kleinveeteelt. Dat blad ging later weer op in Kleinveewereld, waar Van Gink ook hoofdredacteur van was. Redactieadres Parkweg 180 te Voorburg. (archief Rinus Verhelst)

blad goed over de diergroepen verdeeld, waarmee nu ook duidelijk op de 'veren' werd gemikt. Door die formule steeg het aantal abonnees bij Fokkersbelangen. Dat ging weer ten kosten van Avicultura, maar ook velen namen een dubbel abonnement. Alleen de opmaak van Fokkersbelangen kon niet tippen aan die van Avicultura.
Al vele decennia lang werd er reeds gesproken over

De kop van Avicultura, als in 1919 het blad geen bijlage meer is van Floralia en als zelfstandig blad verder gaat.

De kop van Avicultura in 1928 als het blad door Misset te Doetinchem (later Reed Business) wordt overgenomen. De ludieke koppen die jaren Avicultura hebben gesierd, veranderen in een veel strakkere vormgeving.

Van 1934 tot 1942 gaat het minder goed met Avicultura en wordt het gecombineerd met De Bedrijfspluimveehouder.

het fuseren van Avicultura en Fokkersbelangen, maar om vele redenen liep dat steeds op niets uit. Toch was dat een noodzaak, want de Nederlandse markt was te klein geworden voor twee bladen met een gezonde financiële basis. Na overleg met de NKB en NHDB krijgt de NKP (Bert Beugelsdijk) groen licht om de verkennende fusiegesprekken in te gaan met DeltaPress (Hans Ringnalda). Inzet van de besprekingen: **één fokkersblad met de kwaliteit van Avicultura, voor de lage prijs van Fokkersbelangen**. Juist dit simpele duidelijke doel was de basis voor het succes!
De gesprekken verliepen goed en op 12 januari 2004 werd een voorlopig fusiecontract gesloten.
De NBS had deze ontwikkelingen van de zijlijn gevolgd en toen de voorlopige fusieovereenkomst een feit was, sloot de NBS zich hier ook bij aan. Het nieuwe, uit te geven, magazine werd tevens het bondsblad van de NBS. Overigens werd het voorlopige fusiecontract op de Algemene Ledenvergadering van de NHDB en NKB en later op de Bijzondere Algemene Ledenvergadering van de NBS volledig gesteund.
Op basis van het voorlopige fusiecontract geeft de NKP in januari 2005 het eerste Kleindier Magazine uit. De doop en uitreiking van het eerste Kleindier Magazine vond plaats bij de officiële opening van de tentoonstelling Avicultura van 2005.

De ss Nieuw Amsterdam op de kade aan de Wilhelminahaven te Rotterdam, bij de inscheping van de Nederlandse dieren naar de Wereldpluimveetentoonstelling te Cleveland. Op de kade rechts de heer V.d. Heuvel en links de heer Mantel die de dieren naar de VS vergezelde. Eén week later stond er al een volledig verslag in Avicultura (archief Jan van Stralen).

Met de opmaak gaat de vormgever in eerste instantie wat al te enthousiast te werk en er komen nogal wat teleurgestelde reacties, vooral van de oud-abonnees van Fokkersbelangen. Maar na een paar uitgaven is dat gestabiliseerd en is Kleindier Magazine een bijzonder mooi en lezenswaardig blad voor onze liefhebberij geworden.
Daarmee is op dat moment een nieuwe fase voor Avicultura aangebroken, een blad dat in 118 jaar een schat aan informatie voor de Nederlandse kleindierliefhebbers heeft gebracht. Avicultura was al lang niet meer een blad voor alleen de Avicultuur. Avicultuur betekent het kweken van vogels, maar het magazine was er ook al lang voor de 'haren'. Jarenlang voerde daarom Avicultura de ondertitel De Konijnenfokker. Het blad was in feite al lang een kleindiermagazine dat nog steeds de naam Avicultura droeg. De nieuwe naam Kleindier Magazine dekt nu weer de lading. Uit eerbied voor de twee bladen, die jarenlang verankerd waren in onze liefhebberij en waaruit Kleindier Magazine is ontstaan, worden nog steeds die namen als ondertitel gevoerd.
Na het vele werk om tot het voorlopige fusiecontract te komen, werd toch pas in juni 2007 het definitieve fusiecontract getekend en duurde het nog tot 7 december 2007, voordat dit contract notarieel werd beklonken….
Op dat moment was een bijzondere verandering een feit. Avicultura was na121 jaar niet meer van een 'vreemde' uitgever, maar van een BV, waarvan de NKB en NHDB, nu KLN voor 55% eigenaar is.

Uitgiftefrequentie

Avicultura begon als weekblad. Dat is voor onze huidige begrippen zeer frequent. In Duitsland is nog steeds een tweewekelijkse uitgave regel, maar in België is de uitgiftefrequentie van Het Vlaams Neerhof per kwartaal.
Nu moet je je van die eerste Avicultura's ook weer niet al te veel voorstellen. Het was te vergelijken met een krantje en de eerste Nederlandse Avicultura's bestonden uit vier bladzijden en kostte fl. 1,50 per jaar. U heeft er allemaal kennis van kunnen nemen, want in het maartnummer van Kleindier Magazine was een kopie van de allereerste Avicultura bijgevoegd. Overigens, geweldig hè, om die twee bladen naast elkaar te zien, wat een verandering!
Door de medewerking van Van Gink veranderde Avicultura van bijna puur tekstblad in een geïllustreerd blad. Volgens de verhalen ging het toen bijzonder goed met Avicultura. Hoe zich dat vertaalde in het aantal abonnees is mij niet bekend, maar wel dat er toen een periode is geweest dat het blad zelfs tweemaal per week verscheen! Maar vele jaren werd Avicultura toch als weekblad uitgegeven. Zo ook bijvoorbeeld in 1931, 45 jaar na eerste uitgifte. Het blad telt dan 12 pagina's.
Avicultura en nu Kleindier Magazine is al weer decennia lang een maandblad en een lange tijd was een zomernummer, een combinatie van nummer 7 en 8 gebruikelijk. Dat laatste is vanaf de eerste jaargang van Kleindier Magazine weer afgeschaft (en voor diezelfde lage prijs).

De beroemde bijlagen bij Avicultura

Zoals reeds aangegeven is Avicultura tot 1919 maar een krant met wat tekeningen en soms een foto, allemaal in zwart-wit. Om toch het blad meer cachet te geven, startte de uitgever Van Gorcum (al) in januari 1895 met het uitgeven van tekeningen en gouaches in kleur, die als losse bijlagen bij Avicultura werden gevoegd. Dat waren prachtige fraai gedrukte platen van dieren, in een min of meer natuurlijke omgeving. Deze werken waren van diverse kunstenaars en later ook van Van Gink. Vele platen waren van zijn hand, zeker in de periode van zijn hoofdredacteurschap. De uitgaven van de platen zijn genummerd en zijn nu nog een zeer gewild verzamelobject. Op de eerste plaat (nr.1) was een bronskleurige kalkoen afgebeeld. Later zijn soms een aantal platen weer opnieuw uitgegeven, uiteraard niet meer verder doorgenummerd.

Covers en naam van Avicultura

In het begin had het blad geen echte cover. De voorpagina begon als een krant met de naam van het blad en wat administratieve gegevens en daarna volgde de inhoudelijke tekst. In feite was het dus een krantenbijlage en dat duurde tot 1919.
In 1889 werd de naam Nederlandse Avicultura al gewijzigd in kortweg Avicultura en op het blad verschijnt een getekend logo. Verder komt er een pagina bij en de abonnementsprijs gaat naar fl. 1,80.
Tot op de dag van vandaag heeft het blad vele namen gehad en is de kop en later de cover vele malen gewijzigd. Enkele keren gebeurde dat, omdat het blad overgedaan werd aan een andere uitgeverij, maar ook diverse keren omdat de doelgroep werd bijgesteld of gewoon, omdat men een modernere uitstraling wilde.
Vanaf 1919 is Avicultura geen bijlage meer en krijgt het blad het huidige formaat, maar dat verandert ook weer jarenlang in het grotere formaat 27 x 39 cm.
Als in 1928 Avicultura overgaat naar Misset in Doetinchem, verandert de ludieke kop in een veel strakkere vormgeving. Diverse variaties volgen daarop in de lange 'Missetperiode' en medio zestiger jaren krijgt het blad een echte cover, zoals we die nu nog kennen. Als in 1986 Avicultura haar 100 jarig bestaan viert, wordt het blad verkocht aan Kroon Uitgevers. Die borduurt door op het laatste coverontwerp van Misset. Als Avicultura zes jaar later overgaat naar DeltaPress krijgt het blad een flinke facelift en verandert het in een magazine van deze tijd. Het coverontwerp uit die tijd is ook de basis voor het huidige ontwerp van Kleindier Magazine.

Het aantal abonnees liep na 2000, bij zowel Avicultura, als Fokkersbelangen duidelijk terug. Toen was het echt vijf voor twaalf om te fuseren. Hier het tekenen van het voorlopige fusiecontract op 12 januari 2004. Van links naar rechts Hans Puttenstein (NKB), Huub Janssen (NHDB) en Hans Ringnalda (Chip BV) (foto archief Kleindier Magazine).

Vaste rubrieken

Jarenlang is 'Ons Krielenhoekje' een vaste rubriek in Avicultura, evenals bijvoorbeeld de 'N.H.C.

Na deze presentatiebijlage in 2004, verscheen vanaf 1 januari 2005 het gefuseerde blad Kleindier Magazine.

Kraaikoprubriek'. Algemene vaste rubrieken zijn 'Van Heinde en Verre', 'Hangijzers', 'Uit de bladen' en 'Een praatje van Oom Joost'. In de vijftiger jaren wordt een aantal jaren een rubriek 'De jeugd en onze sport' onderhouden. Oom Joost schrijft in een gemoedelijke stijl: "Neef Johan zat 's avonds wat te soezen…en ongetwijfeld te broeden. Het resultaat kreeg ik de volgende morgen met de woorden: "Kijk eens Oom Joost! Ik heb vanmorgen vroeg in uw bibliotheek gegrasduind en met behulp van gisteren gemaakte schetsen eens van de acht zware en middelzware rassen de hennentypes weergegeven Zoiets moesten ze eens in de catalogus afdrukken". (met dank aan Piet Kroon)

De illustratoren

In de eerste jaren vond je in Avicultura geen afbeeldingen, alleen tekst. Sommige advertenties werden opgefleurd met tekeningetjes en trokken daardoor meteen veel aandacht. Veel lezers lazen ook alleen maar de advertenties. In die stijl bestaat er nog steeds een Zwitsers kleindierenblad, gedrukt op krantenpapier en met praktisch alleen advertenties. Toch heeft het een oplage waar Kleindier Magazine alleen maar van kan dromen. Maar goed, in Nederland willen we een kwalitatief goed blad qua inhoud en uitstraling. Zo is Avicultura door de jaren heen gevormd tot wat het nu is en Kleindier Magazine gaat op die zelfde voet verder.

Van Gink begon bij Avicultura als medewerker en werd vooral bekend als illustrator, met name van hoenders en dwerghoenders. Hij had een journalistieke opleiding en ging op 21 jarige leeftijd naar Chicago en werkte daar voor een paar vooraanstaande pluimveebladen, waar hij ook veel leerde van de bekende tekenaar Arthur Schilling. In die periode wordt ook de World's Poultry Science Organisation opgericht, waar Van Gink ook deel van uit maakt. Na twee jaar, in 1913, komt hij met een veel rijkere vaardigheid en kennis terug naar Nederland en gaat zich dan zo'n 50 jaar inzetten voor de Nederlandse pluimveewereld.

Bijna al zijn tekeningen kwamen op de één of andere manier in Avicultura terecht. Van Gink maakte tekeningen van alles, wat je maar bedenken kunt aan een kip of een ras. Ook vele details tekende hij, maar ook afwijkingen, ziektes en ga zo maar door. Zijn standaardtekeningen zijn nu nog beroemd, ook al zijn de types van diverse rassen wel aan verandering onderhevig geweest.

Een standaard als bundel, zoals we die nu kennen, was er toen nog niet. Alleen de Nederlandse Hoenderclub gaf in 1906 een standaard uit van acht Nederlandse rassen, die overigens met de jaren ook weer wat uitgebreid werd. Daarom, als je wilde weten hoe een bepaald ras er uitzag, moest je tot het verschijnen van de vijfdelige standaard in de vijftiger jaren Avicultura lezen. Zo successievelijk verschenen in Avicultura, of als losse bijlage, praktisch alle in Nederland erkende rassen.

Tekeningen hadden veel voordelen ten opzichte van foto's. De foto's waren voor de twintiger jaren veelal slecht van kwaliteit en om het ideaalbeeld te kunnen weergeven, moest je eerst het ideale dier voor de lens hebben. Dat laatste was natuurlijk niet altijd even gemakkelijk.

Met een tekening kun je de vormen van een dier veel beter eenduidig vastleggen, dan met alleen tekst. De standaardtekeningen van Van Gink kwamen lang niet altijd alleen voort uit zijn eigen brein. Er zijn nu nog diverse schetsen van rassen, die bijvoorbeeld door Houwink van aanwijzingen waren voorzien, om tot het juiste type te komen. Op basis van die gecorrigeerde schetsen maakte Van Gink dan zijn uiteindelijke standaardtekeningen.

Nadat Avicultura in 1928 overgenomen werd door Misset, zie je het aantal tekeningen teruglopen en verschenen steeds meer foto's, die inmiddels ook beter van kwaliteit waren.

Van Gink bleef tot zeer hoge leeftijd hoenders tekenen, ook voor Avicultura. De laatste tekening die ik van hem ken, is een tekening van buff en witte Leghornkrielen die hij maakte in 1967, een jaar voordat hij op 78 jarige leeftijd stierf. Zijn hand was toen lang niet meer zo vast en dat is duidelijk aan de tekening te zien. Van Gink was tot zijn dood van onschatbare waarde voor Avicultura.

Andere tekenaars, waarvan regelmatig werk als bijlage bij Avicultura verscheen, waren Lentink, Lutlow en Wippett.

Verder was en is Jan de Jong als tekenaar van duivenrassen van zeer grote waarde voor Avicultura. Hij was net als Van Gink ook keurmeester en er verschenen vanuit die positie vele tekeningen van Jan, vroeger zwart-wit pentekeningen maar tegenwoordig praktisch altijd in kleur. Zijn sterke kant is dat hij niet alleen het ideale type tekent, maar ook de meest voorkomende kleurslagen en wat je zoal aan fouten tegenkomt bij een ras. Ook

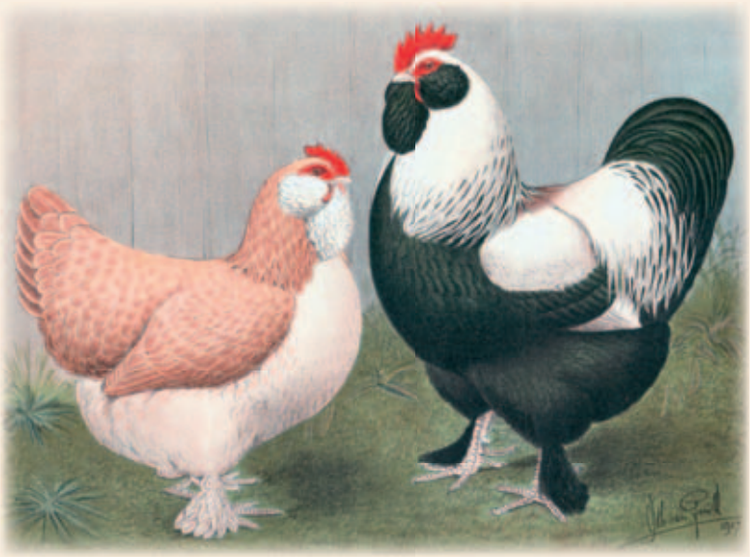

Bijlage 274 van Van Gink, waarop zalmkleurige Faverolles staan afgebeeld, die qua type nu nog hoge ogen zouden gooien.

Bijlage 132 van Padua's. Ook dit ras zou later door de Nederlandse Hoenderclub als Nederlands ras beschouwd worden, zonder dat het buitenland daar in meeging.

de tekeningen van Jan de Jong kenmerken zich door hun precisie en fijnheid en de zeer ingetogen kleurstelling is zijn signatuur.
Tot slot nog drie eigentijdse illustrators, maar nu fotografen. Dat zijn Dick Hamer, Klaas van der Hoek en Willem Hoekstra. Over Willem Hoekstra is begin dit jaar nog een uitgebreid artikel verschenen in Kleindier Magazine. Als je de dieren in de juiste pose wilt fotograferen, moet je de kunst verstaan om ze te stellen op de fototafel, en dat lijkt makkelijker dan het is. Deze heren verstaan wat dat betreft hun vak.

De Kraaikop, zoals die in de eerste standaard van de Nederlandse Hoenderclub (1906) werd afgebeeld. Buiten dat de dieren mooi getekend zijn, was dat niet wat men uiteindelijk wilde. (uit de herdruk die nu te koop is bij de Nederlandse Hoenderclub)

In 1913 tekende Van Gink een veel betere versie van de Kraaikop, hier stond Houwink ook achter.

Bijlage 305 van 16 juni 1920 van de Kraaikop, min of meer het eindproduct van het gewenste type. Uit deze drie afbeeldingen is duidelijk te zien hoe het beeld van een ras snel veranderde, ook vaak omdat in eerste instantie geen betere tekeningen voorhanden waren.

De hoofdredacteuren

Hoofdredacteur zijn van een magazine als dit is geen sinecure. Toen, en ook nu nog, is het een taak waar je praktisch alle dagen mee bezig bent. Het creatieve proces om iedere maand weer een blad in elkaar te zetten is leuk en een feest, als er weer een nummer in gedrukte vorm in de brievenbus ligt.
Anderzijds is dit best een zware belasting, die door velen wordt onderschat. Je krijgt er wel veel voor terug, maar niet zelden laat men het ook ongezouten weten, als iets niet zint. De correspondentie die daar dan op volgt, vreet meestal tijd en geeft veel negatieve energie. Vaak is het namelijk zo dat hoe ongenuanceerder de klager is, hoe minder zij, maar meestal hij ontvankelijk is voor een welgemeend goed antwoord. Ik weet niet of dat in 1886 ook al zo was….
Toen was de eerste hoofdredacteur, gedurende zes jaar, **A.G.G. Sutherland Rooyaards**, maar het is mij niet bekend of hij dat al vanaf het prille begin was. Vanaf 1892 werd hij opgevolgd door **J.H. Beekman Bzn**. Die bleef tot 1921 hoofdredacteur, dus maar liefst zo'n slordige 29 jaar. Daarvoor en voor zijn vakmanschap dat veel respect afdwong, werd hij bij zijn afscheid, zeer uniek, benoemd tot erehoofdredacteur.
De bekende **C.S.Th. van Gink** was al jaren aan Avicultura verbonden als adviseur en illustratief leider. Hij volgde Beekman in 1921 op en bleef hoofdredacteur tot in 1928 Avicultura overging naar uitgeverij Misset in Doetinchem, maar bleef toen nog wel als vaste medewerker aan Avicultura verbonden.
Van de drie daarop volgende hoofdredacteuren **Van Veen**, **Lantermans** en **Wiltink** is weinig bekend. Wel zie je begin dertiger jaren tentoonstellingsverslagen verschijnen van een niet nader aangegeven auteur, die literair op een heel hoog niveau stond. Daarnaast ook bijvoorbeeld een artikel over wanneer en hoe je het beste een konijn kunt slachten, compleet met instructiefoto's. Tegenwoordig durven we dergelijke artikelen niet meer te plaatsen.
In 1945 kwam **J.C. Wijnroks** bij Misset in dienst als corrector. Hij was leergierig en werd al snel verslaggever van een regionaal nieuwsblad van Misset. Al in 1948 stroomde hij door naar de redactie van de grote professionele landbouwbladen. Daaronder vielen ook 'De Bedrijfspluimveehouder', 'Avicultura' en 'De Konijnenfokker'. Als in 1970 'De Bedrijfspluimveehouder' door het samengaan met een ander pluimveeblad onder de naam 'Pluimveehouderij' verder gaat, wordt Wijnroks hoofdredacteur. Wijnroks was voor de abonnees jarenlang hét gezicht van Avicultura en bracht veel kennis in, soms ook 'geleend' van de redactie van de Pluimveehouderij.
Met het gezegde "Spuug nooit in de put, waaruit je later nog drinken moet" in het achterhoofd wist hij altijd een goede verstandhouding te behouden met de bonden en hun organisaties en de FK.
Als Jan Wijnroks, zoals velen hem inmiddels kenden, in 1989 in Hotel Haarhuis te Arnhem afscheid neemt en met pensioen gaat, kijkt hij terug op een fijne tijd, maar vindt toch twee zaken jammer. Hij was toen nog geen hoofdredacteur, maar is er van overtuigd dat als woord en wederwoord indertijd

Het 100 jarige jubileumnummer van Avicultura uit augustus 1986.

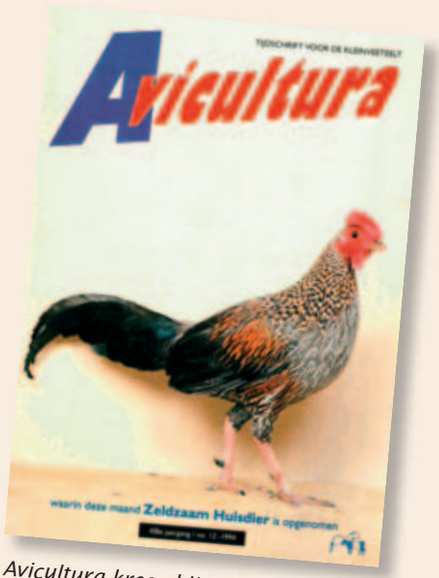

Avicultura kreeg bij Delta Press een moderne uitstraling. Voor het eerst werd een hobbyblad met kleur uitgevoerd!

met respect voor vrije meningsuiting beter gekanaliseerd waren, de NKB zich waarschijnlijk nooit van de RvB afgescheiden had. Verder was zijn lang gekoesterde wens om als hoofdredacteur van één fokkersblad met pensioen te kunnen gaan, niet in vervulling gegaan. De bonden hadden Avicultura en Fokkersbelangen makkelijk kunnen kopen. De financiële middelen waren ervoor, maar het lukte helaas toch niet om de bonden in deze, op één lijn te krijgen.
De nieuwe hoofdredacteur van Avicultura werd **Hans Puttenstein**. Een verdere introductie van deze vorige KLN voorzitter lijkt overbodig. Het was geen gemakkelijke job om zo'n deskundige en doorgewinterde voorganger op te volgen. Ouwehand berichtte daar in zijn bekende column over en trok een heel symfonieorkest uit de kast om de werkzaamheden van een hoofdredacteur te schetsen. Hij heet Hans welkom en wenst hem veel moed, beleid en wijsheid toe en wat denkt u van de volgende slotakkoorden: "Immers het orkest is groot, van verschillende pluimage en een ware symfonie van kleuren. De dirigent (hoofdredacteur)

Van Gink was naast uitgever, hoofdredacteur en auteur, ook keurmeester.

kan aan de partituur niets veranderen, maar waar de componist met zijn tekens fortissimo of piano aangeeft, beïnvloedt de dirigent wel de mate, waarin dit ten gehore wordt gebracht".

Hans heeft het inderdaad niet makkelijk tussen een keur van gezaghebbende diergroepredacteuren, als Coen Aalbers, Coen Gelein, Ben Mulder, Joop van Riessen en Herman ter Mors. Zij schreven grote delen van het blad vol en behalve de laatste twee, kenden zij zichzelf de hoogste prioriteit toe. Het redactioneel bewerken was vaak een hele opgave, mede doordat handschriften vaak haast onleesbaar waren, zo ook dat van Coen Gelein. Maar na verloop van tijd kreeg Hans de vrije hand om zijn Hangijzers te mogen corrigeren. Streefdoel van Hans waren overzicht houden over wat belangrijk is voor doelgroepen, tact gepaard aan duidelijkheid en vernieuwend willen zijn.

Eind 1991 nam de uitgeverij DeltaPress van **Hans Ringnalda** Avicultura over van Kroon Uitgevers en werd hij tevens hoofdredacteur. Hij ging creatief te werk en het aantal abonnees liep in de hoogtijdagen op tot zo'n 4000. Zijn doel was een kennisblad met ruimte voor vrije meningsuiting, een gegeven dat al lang hoog in het vaandel van Avicultura stond.

De doelstellingen slaagden en Avicultura werd tijdens de EE show 2000 te Wels in Oostenrijk uitgeroepen tot het mooiste en best geïnformeerde blad van Europa. Avicultura deed tijdens de vogelpest periode in 2003 ook haar uiterste best voor een objectievere beoordeling van de 'hobbykippen' om daarvoor bij de overheid een aparte status te krijgen ten opzichte van het bedrijfsmatige pluimvee. Dat is uiteindelijk mede door Avicultura gelukt.

Bijvoegsel van Avicultura voorjaar 1969. Zo tekende Van Gink de dieren niet vaak. Meestal waren het standaardtekeningen, maar zelden gewoon een kloek met kuikens en dergelijke.

De foto's en teksten hoeven in de negentiger jaren niet langer meer allemaal naar de drukkerij met allerlei instructies. Foto's en dia's worden in het vervolg gescand en gaan samen met de teksten, digitaal naar het opmaakbureau. Dat is een enorme verbetering en scheelt enorm veel werk, ook al had in die tijd iemand nog bijna een dagtaak aan het scannen van de foto's. Hierdoor wordt Avicultura geleidelijk van een tekstblad met foto's een fotoblad met tekst.

Als in januari 2005 na de (voorlopige) fusie tussen Avicultura en Fokkersbelangen het vernieuwde blad Kleindier Magazine verschijnt, behouden **Bert Beugelsdijk** en **Jan Ubels** hun functies die zij sinds begin 2000 al hadden bij Fokkersbelangen, namelijk hoofdredacteur en eindredacteur. De vormgeving gebeurt door Hans Ringnalda. Op de vormgeving na, wordt het blad vanaf dat moment helemaal door vrijwilligers gerund.

Het aantal abonnees stijgt van een kleine 6500 (Avicultura, plus Fokkersbelangen) in 2005 naar bijna 8000 in 2011. Daardoor kan zonder prijsverhoging (alleen enkele kleine indexeringsprijsverhogingen) het magazine werd met ingang van december 2007 in full colour uitgebracht, het aantal pagina's gaat in mei 2009 van 60 naar 68.

Ondanks deze kostbare extra's die ook weer meer werk met zich meebrengen, is er toch nog een goede financiële basis. Bert is blij dat hij kan steunen op een goed management en redactieteam, want dat is de basis voor een aantrekkelijk magazine, dat elke maand op tijd bij iedereen in de bus ligt.

Kleindier Magazine is een blad voor fokkers en liefhebbers, maar het is niet eenvoudig om een goede balans te vinden tussen interessante artikelen voor deze twee groepen. We moeten de liefhebbers bij de hobby blijven betrekken, maar het is nog belangrijker, dat we ze proberen te behouden. Jaarlijks komen er genoeg leden bij, maar we zijn niet in staat om ze vast te houden. Een te groot deel

Tekening van Oosterse meeuwen van geweldige sierduivenillustrator Jan de Jong.

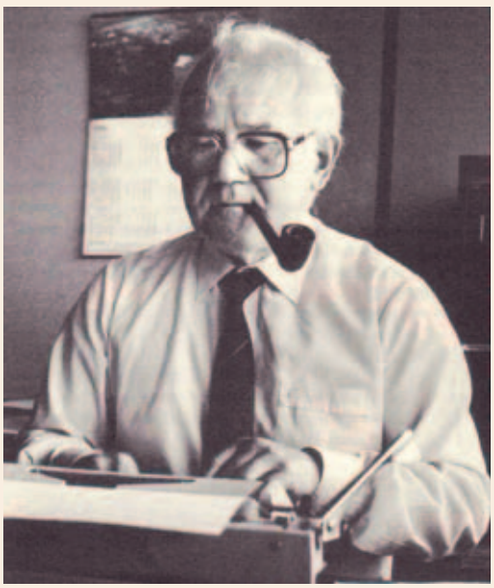

Hoofdredacteur J.C. Wijnroks achter de typemachine, het onmisbare instrument voor de komst van de pc. Heel vaak werden artikelen handgeschreven aangeleverd en moesten dan, ook door de hoofdredacteur, gecorrigeerd uitgetypt worden.

Waarschijnlijk de laatste tekening van Van Gink uit 1967, als bijlage van Avicultura voorjaar 1968. Hopelijk is bij de kleinere afmetingen van deze afbeelding in Kleindier Magazine nog te zien dat zijn geweldig vaardige tekenhand al veel minder vast is.

van de nieuwe leden is binnen een paar jaar weer weg. Daar ligt vooral een belangrijke taak voor de plaatselijke verenigingen. Daar moeten nieuwe leden gekoesterd worden tot ze een vaste plek in de hobby gevonden hebben.

De toen nog een stuk jongere Hans Puttenstein, die in 1989 het hoofdredacteurschap van Wijnroks overnam.

Na de afronding van de fusie stopte de rol van Bert als onderhandelaar en kwam hij in een rustiger vaarwater terecht. Dat was, in verband met zijn drukke baan, zeer welkom en hij vond het ook een goed moment om, na ruim zes jaar, te stoppen als hoofdredacteur, maar hij blijft wel algemeen directeur van de NKP.

Gerda Nijenhuis nam begin 2008 de hoofdredactie van Bert over. Ze vond Kleindier Magazine altijd al een mooi bondsblad, dat er goed verzorgd uitzag. Ook de bijzonder lage prijs, doordat het blad gemaakt wordt door vrijwilligers, sprak haar bijzonder aan. Maar Gerda vond wel dat het magazine een overvolle en wat rommelige drukke indruk maakte. Met de acht pagina's extra en de restyling, die vanaf januari 2011 werd doorgevoerd, is het blad nog mooier geworden en doet het evenwichtiger aan. De eindeloze stroom aan tentoonstellingsverslagen is wat meer gestructureerd en de jeugd wordt nu ook meer betrokken bij Kleindier Magazine, middels een speciale rubriek. Verder heeft ze een aantal 'konijnenmensen' weten te stimuleren om ook eens hun kennis op papier te zetten, waardoor het geroep vanuit het konijnenkamp dat Kleindier Magazine een verenblad is, aardig is verstomd.

Gerda stopte in mei dit jaar. Ze vond het geweldig om 3,5 jaar het magazine te mogen maken. De invulling van het magazine en de gevarieerdheid gaf haar veel voldoening. Ze heeft veel plezier beleefd aan de wijze waarop de club van vrijwilligers, energie en creativiteit toont. Echter de belasting van met name de deadlines en de druk om onder de gegeven omstandigheden te presteren, vond ze best wel zwaar en kostte haar elke maand zo'n zestig schaarse vrijetijdsuren. Ook het feit dat je met vrijwilligers werkt en vrijwilligheid geen vrijblijvendheid mag betekenen, moest ze nog wel eens met de nodige tact prioriteit opeisen, als de echte baan en dergelijke, dat eigenlijk niet toelieten.

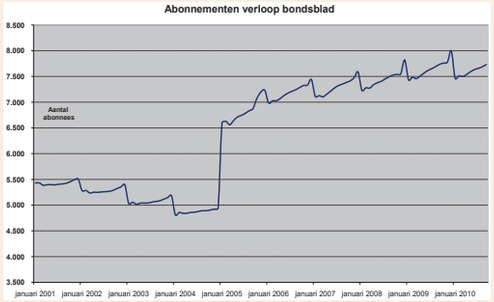

Het abonnementenverloop van Fokkersbelangen van 2001 tot 2005 en het stijgende verloop van Kleindier Magazine vanaf 2005. De grote sprong in 2005 is het gevolg van het combineren van de ledenbestanden van Avicultura en Fokkersbelangen en de wervingsactie die toen gehouden werd.

De vele uurtjes

Als je je verdiept in de geschiedenis van een blad als Avicultura, kom je gauw tot de conclusie dat je in zo'n jubileumartikel maar een piepklein deeltje van de geschiedenis kunt weergeven. Veel van wat er allemaal rond Avicultura gebeurde weet je niet en veel is ook niet zo interessant om stil bij te blijven staan. Toch blijft één vraag zich steeds bij mij opdringen. Hoeveel tijd is er wel niet in die 125 jaar in dit blad gaan zitten. Als je je realiseert hoeveel tijd er in één nummer gaat zitten, dan moet je er niet aan denken wat dat betekent voor 125 jaar Avicultura. Als je voorzichtig gaat rekenen kom je misschien wel op zo'n duizend manjaren werk! Dat betekent dat Avicultura en Fokkersbelangen toch steeds in een grote behoefte hebben voorzien, ook voor mensen die het leuk vinden een bijdrage te leveren aan een blad als Avicultura en Fokkersbelangen, nu dus Kleindier Magazine. Laten we hopen dat dit nog lang zo blijft. De vaste medewerkers vormen een hecht team en staan daar nog steeds klaar voor.

In 1992 neemt Hans Ringnalda, met zijn Delta Press, Avicultura met enorme schulden over van Kroon en wordt zelf hoofdredacteur. (foto Esther Ringnalda)

Bert Beugelsdijk, de motor achter de fusie tussen Avicultura en Fokkersbelangen en eerste hoofdredacteur van Kleindier Magazine. (foto Gerda Nijenhuis).

Hoofdredacteur tot mei 2011, Gerda Nijenhuis. Zij heeft met hart en ziel keihard aan Kleindier Magazine gewerkt. Met minder kan zij niet en daardoor is deze job moeilijk te combineren met haar werk en privéleven. (foto Gerda Nijenhuis)